

Op Hoop van Zegels gaat het web op

Arnold Aarts
a.aarts@hollandmediacombinatie.nl

Haarlem * Ton Dietz, sinds begin dit jaar secretaris van de vereniging, heeft weleens te doen met nabestaanden die zwaar teleurgesteld afdruppen als de geërfde zegels zijn getaxeerd. „Er wordt nog steeds heel veel geld betaald voor een bijzondere zegel, maar de bulk raak je aan de straatstenen niet kwijt. Het is extra pijnlijk als het gezin vroeger niet op vakantie kon, omdat pa zo nodig dure postzegels moest kopen.”

Het was in de tijd eind jaren vijftig, begin jaren zestig dat postzegels opeens werden gezien als beleggingsobject, herinnert Dietz (66) zich. „Het waren vaak kleine spaarders die ondernemertje gingen spelen. Die kochten tien stuks van een eerstedagenvelop in de hoop rijk te worden.” Dietz - sociaal-geograaf, emeritus hoogleraar aan de universiteit van Leiden en oud-directeur van het Afrika-Studiecentrum - is een purist op filateliegebied. Hij gruw

1979: eigen zegel Rozenprieel.

van lieden die zegels kochten om te speculeren.

Vunzigheid

Ook binnen zijn vereniging werd de sfeer er destijds niet beter op. Zo doken vervalsingen op en werd uit elkaars collectie gestolen. „Dan miste iemand opeens drie zegels als een ander lid bij hem thuis was geweest. Diep triest. Vunzigheid is

Zegel uit Belgisch interneringskamp.

overall, dus ook in zo'n club als de onze.”

Op Hoop van Zegels werd in 1911 opgericht door 'een klein clubje kwajongens uit de betere kringen'. De glorie volgde een halve eeuw later toen de vereniging dik duizend leden had. Postzegels verzamelen was razend populair. „Het was reizen zonder te reizen. Je leerde de hele wereld kennen

Ton Dietz: „Postzegels verzamelen was reizen zonder te reizen. Je leerde de hele wereld kennen zonder in een vliegtuig te stappen.”

zonder in een vliegtuig te stappen.” Inmiddels is het ledenaantal onder de driehonderd gedoken. En senioren overheersen tijdens de maandelijkse clubavonden, waarop veilingen worden gehouden. Nog geen handjevol leden is onder de veertig, net zo weinig als het aantal vroege leden. „Het is een hobby voor ouder wordende mannen.” Hoe anders is het in andere delen van de wereld, zoals in China. „Postzegels verzamelen mocht niet in de Maoïstische tijd. Het werd gezien als een misdrijf, omdat je dan een kapitalist was. Tegenwoordig is het in China een bezigheid van de mondiaal georiënteerde middenklasse die erbij wil horen. Dezelfde mensen die de beste Franse wijnen opkopen. Terwijl in Nederland het beeld bij filatelie bestaat van grijze mannen die maar niet van ophouden weten.”

Hokjesplakkers

Bij Op Hoop van Zegels, dat volgende maand afscheid neemt van voorzitter Arend Bultman, lopen allerlei soorten verzamelaars rond. Zoals de klassieke, die alle series van bepaalde landen compleet willen hebben. „Dat noemen wij hokjesplakkers. Die kopen een album waarin precies staat waar welke zegel moet komen.” De klassieke verzamelaars die Nederland als interessegebied

hebben, zijn volgens Dietz de laatste jaren niet te benijden. Want hoewel particulieren nog nauwelijks brieven en ansichtkaarten versturen, komt PostNL om de haverklap met nieuwe zegels. Tot afgrijzen van Dietz. „In ons landelijke blad werd onlangs geschreven dat Nederland is afgegleeden tot een filatelistische bananenrepubliek en daar ben ik het helemaal mee eens. Het uitgiftebeleid van PostNL is in handen van marketingmanagers die de gekste

dingen bedenken om de verzamelaars geld uit de zak te kloppen. Er komen zoveel nieuwe zegels uit dat het onbetaalbaar wordt om Nederland compleet te houden.”

Losweken

Dietz behoort tot de moderne groep verzamelaars die veel meer op een thematische of wetenschappelijke manier naar zegels kijken. Die het achteraf een doodzonde vinden dat hele generaties zegels van enveloppen stonden los te

weken. Want juist de combinatie van poststuk met zegel en stempel is volgens Dietz historisch gezien interessant. Zo leerde hij over de miljoen Belgen die tijdens de Eerste Wereldoorlog in Nederland zaten, deels in interneringskampen. Ze hadden 'postvrijdom', waardoor ze gratis brieven konden versturen naar achtergebleven familie. Een wereldoorlog later levert teruggevonden post ook boeiende informatie op. Zo zonden in Ne-

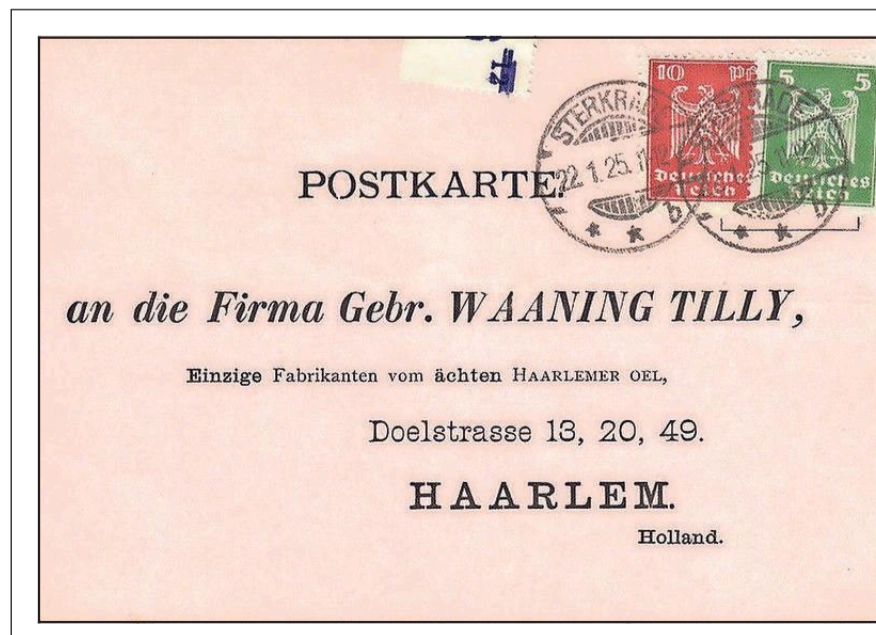
derland gedetacheerde Duitse commandanten dienstbrieven naar het thuisfront. Het levert de unieke mix op van een Duitse zegel met een afbeelding van Adolf Hitler voorzien van een Haarlems poststempel. Voor wie het wil zien, bevatten enveloppen volgens Dietz zoveel waardevols. Zo werden aan het begin van de Tweede Wereldoorlog postzegels met Koningin Wilhelmina omgekeerd op brieven geplakt. „Volgens de ene deskundige

wilden NSB'ers daarmee laten zien dat Nederland was gevallen, maar volgens anderen was het een daad van verzetsmensen die durf toonden door de zegel nog te gebruiken. Het omgekeerd plakken liet zien dat het land op z'n kop stond.” De eerste Nederlandse postzegel stamt uit 1852, met het hoofd van koning Willem III erop. Dietz heeft hem in bezit, met het poststempel van Haarlem erop. „In de begintijd straalden de zegels elitair conserva-

tisme uit, omdat alleen de beter gesitueerden konden lezen en schrijven. En het zich konden veroorloven post te versturen. Pas vanaf de jaren twintig wordt het een massaproduct. Dan worden ontwerpen moderner en kom je opeens art deco en de Amsterdamse school tegen. Eigenlijk leest zo'n verzameling als een geschiedenisboek.” Op Hoop van Zegels is dan ook begonnen om de posthistorie van Haarlem en omstreken online te zetten op hun site www.ohvz.nl.

Een dienstbrief van een Duitse commandant naar het thuisfront, met Hitler-zegel en Haarlems poststempel.

Haarlemse fittie op enveloppen

Haarlem * Minstens zo interessant als de postzegels vindt Ton Dietz de enveloppen waarop ze werden geplakt. Zo ontdekte hij een steeds hoger oplopend conflict over Haarlemmerolie. Twee Haarlemse bedrijven streden over de verkoop van de olie waaraan geneeskraft wordt toegedicht. Zowel de firma Gebr. Waaning Tilly als firma C. de Koning Tilly beweerden het alleenrecht te hebben op verspreiding van het middel. Dietz: „Je ziet de toon van hun reclameslogans aan de buitenkant van hun enveloppen steeds feller worden. Het begint aanvankelijk heel lief, maar dat verandert snel. Waaning Tilly noemt zichzelf de 'enige fabrikant van echte Haarlemmerolie' en De Koning Tilly heeft het voortdurend over de 'enige Oprechte Haarlemmerolie'. Je kunt je nu niet meer voorstellen dat zo'n conflict via enveloppen wordt uitgevochten.”

'Hokjesplakkers' en historici gaan hand in hand bij filatelievereniging

Een zwemmende Mao.

wilden NSB'ers daarmee laten zien dat Nederland was gevallen, maar volgens anderen was het een daad van verzetsmensen die durf toonden door de zegel nog te gebruiken. Het omgekeerd plakken liet zien dat het land op z'n kop stond.” De eerste Nederlandse postzegel stamt uit 1852, met het hoofd van koning Willem III erop. Dietz heeft hem in bezit, met het poststempel van Haarlem erop. „In de begintijd straalden de zegels elitair conserva-

Een zwemmende Mao.